Ч. 7. Чернівці, пятниця дня 10. (22.) січня 1897 року. Рочник XIII.

БУКОВИНА

ЧАСОПИСЬ для руских родин.
Виходить щодня кромі днїв по недїлях і сьвятах.

Редакция і адмінїстрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата 10 зр.

Польща а Україна.

В российскім *Свѣтї* з 4 (16) с. м. читаємо такий уступ, величаючий российску власть. „Российска власть, — каже — нехай собі наші вороги що хочуть говорять, нїколи не прикривала собою гнету і неправди і не позбавлювала жителїв їх історичних привичок. Российска власть в тім напрямі все була дуже лїберальною і терпимою. Всї краї, що виробили собі дорогою істориї які-небудь обичаї або законодавства, всї і по нинїшний день задержали їх під российским скипетром. Польща доси задержала кодекс Наполеона, прибалтийскі ґубернії — свої закони, Фінляндия ще й нинї розвиває дальше свої місцеві закони, Закавказє і Кавказ мають і свої обичаї (адати), навіть наші козаки доньскі, уральскі і другі мають в значній мірі і своє законодавство і свої обичаї, котрих нїхто не доторкає ся. В Росиї така велика терпимість, що ми не знаємо нї одної часописи, котра говорила би о нарушеню обичаїв так российских провінций, як і заселених не-Росиянами. Ми до такої степени не насилуєм нїчиєї совісти нї пересьвідченя, що у нас по нинїшний день трохи не пята частина тверскої ґубернії говорить не по российски, а на Сходї мордва майже доси приносить своїм богам людскі жертви. Деж вкінци може бути більша терпимість і пошановане народних вірувань і обичаїв?...“

Така то на думку *Свѣта* славна российска власть! Щоби зрозуміти сю похвальну пісню российскої ґазети, треба би очевидно виховати ся в российскій школї такій, яку перейшли редактори *Свѣта*. А нам, неросийским горожанам, хоч би ми й як старали ся вдумати ся в патріотизм российский і оправдувати всї єго телячі „восторги,“ нїяк не може поміститити ся в голові така широка терпимість российских властий, котра „позваляє“ частинї тверскої ґубернії говорити не по российски, а на рівнї з тим і мордві палити живих людий богам в жертву... Справдї, особливо российску терпимість супротив мордви мусить кождий Европеєць подивляти; такої терпимости в кого иньшого в Европі не найшов би... Нас тілько ще чудує, чому *Свѣтъ* не звеличав безпримірної терпимости российских властий супротив також безпримірної темноти российского люду... Се також „вироблений дорогою істориї обичай,“ який мабуть российска власть старає ся на віки задержати...

Та не про се ми хочемо дальше річ вести. Подавши імн на честь терпимої российскої власти, ми хочемо вказати кількома словами, як та терпима власть і опінїя российска неоднаковою мірою мірить в остатних часах Польщу і Україну. Вже хоч би у наведенім „славословію“ *Свѣта* говорить ся і про Фінляндию і про Закавказє і навіть про мордву, а про пошановане історичних обичаїв і прав України нема анї слова. Так і видко — не лише з сих слів *Свѣта* а з ріжнородних иньших фактів — що вже й сама опінїя публична в Росиї погодила ся з думкою, що нїчим не скривдила України. Коли й самі Українцї причинили ся до того, що така несправедлива думка чимраз більше бере верх в Росиї — а що причинили ся до того, се на жаль факт, — то істория наша з тяжким серцем буде мусїла зазначити колись наш час, як час великого занепаду національного духа на Українї не лише з вини „терпимої“ российскої власти, але й з вини самих Українцїв.

Сама-ж российска власть і опінїя публична — як сказано — далеко не така терпима, як єї величають. Бо коли би такою справдї була, то мусїла би що найменьше так само старати ся о помирене Українцїв з Росиєю, як тепер старає ся о помирене Поляків з Росиєю. Тимчасом торік і сего року вся поважнїйша праса российска помістила і містить безлїч статий о тім, як уложити modus vivendi поміж Поляками а Росиєю, а про такий самий modus vivendi Росиї з Українцями не було в жадній российскій ґазетї анї слова.

З того, що Москалї вже написали ся остатними часами, як їм уладнати свої відносини з Поляками, можна би зложити грубу книгу; а з відповідий польскої праси в Росиї і в Австриї на ту саму тему дала би зложити ся друга груба книга. Розбираючи з польского становиска сю велику дебату, можна очивидно мати бажаня більші, ніж їх допускають Москалї; все-ж таки кождий Поляк мусить з тої дебати бути лише рад, бо она розяснила вже досить добре российско-польскі відносини і може справдї доведе до якого поєднаня.

Хоч би то поєднане і не зараз наступило, то вже сам факт, що по цїлій Росиї говорить ся, що ось то скривдило ся сим і тим Поляків в королевстві польскім, для Поляків має незвичайно велике значінє. Ґенерал-ґубернатор Гурко викопав поміж Росиєю а Поляками российскими величезну пропасть, яка тепер налякала навіть самих розумнїйших Москалїв; отже не диво, що вийшла з того дебата а вийде може і поправа польских відносин, надане Полякам прав горожан, рівних з иньшими. Публична опінїя в Росиї — мимо того, що не все позволила цензура сказати, особливо польскій расї — вже приготовлена на уступки в користь Поляків. Якими дорогами се йшло, що почала ся така на кождий випадок хосенна для Поляків дебата, годї знати; але не без підстави можна здогадувати ся, що приложили до того рук і Поляки.

Якже супротив того кождого Українця-Русина мусить болїти, що Москалї числять ся з краєм, котрий силою загарбали, а зовсїм маловажать Україну, яка віддала ся їм в опіку добровільно, а виразно застерегла собі в Переяславскім договорі власну автономію! Того нїхто вже в Росиї не памятає, а коли памятає, то не старає ся забутькам пригадати, аби такий славний культурний 19-ий вік Росия не кінчила вчинком, що мусить обурювати кождого осьвіченого і справдї терпимого чоловіка. Завданєм Українцїв є, найти спосіб, щоби хоч в сто лїт від появи *Енеїди* обізвала ся российска праса справдї толерантно про наші національні стараня і взяла їх в оборону. Україна нїчим не заслужила собі на гіршу долю, як Польща! А чому про неї в Росиї од Молдаванина до Фіна на всїх язиках все мовчить? А свої, заклавши руки, тілько знають плакати! Поляки зовсїм не мали лучшої слави у Москалїв, як Українцї — а от про них уже кілька місяцїв пишуть і пишуть — то більше то меньше прихильно, а все таки звичайно з добрим наміром — а про Україну нї чутки!

Повтаряємо, що коли і Українцї тому винні, самі мовчать і другим рот затикають, аби про

Записки читателя.

(Про „Зорю“ за 1896. рік.)

Коли розглянемо ся в нашім лїтературнім дорібку за 1896. рік, то в порівнаню з попередними лїтами побачимо таки поступ. Наші дневники у своїх фейлєтонах подають щораз більше белєтристики, котра заступає Русинам лєктуру в чужих мовах, без якої до недавна не могли обійти ся. *Народна Часопись* подавала фейлєтони, обчислені на менше інтелїґентні але за те дуже широкі верстви; *Дѣло* не клало вправдї великої ваги на фейлєтони, але у своїй бібліотецї видало між иньшим в останних часах дві поважні повісти Андрія Чайковского: „Олюнька“ і „В чужім гнїздї.“ *Буковина* видала повість О. Кобилянської „Царівна“ і подала торік трохи чи не найбільше із всїх руских дневників ріжнородного лїтературного материялу. Але проте (не числячи „Житя і Слова“, котре торік зазнало деякої зміни) головним орґаном белєтристики руської, сказати-б, єї центральним огнищем була й торік *Зоря*, ведена редактором Володимиром Левіцким, котрий як лиш міг так старав ся, аби сьвітло сеї „Зорі“ не меркло, а сьвітило щораз яснїйше.

Прочитавши в числї 1-ім зазив редактора *Буковини*, аби єму подавати до рубрики „Записки читателя“ короткі справозданя з прочитаних руских книжок, я хочу подати про торішну *Зорю* не так фахову критику, як радше ті вражіня, які отримав з читаня 17-го рочника згаданої ґазети. Тай тут обмежу ся на два головні відділи, оповіданя і поезиї, лишаючи решту людям, більше покликаним до оцїнки научних річий.

Відділ поезиї вийшов у сїм рочнику слабко, бо, винявши кілька меньших поезий, ними читатель не може дуже одушевити ся, они не лишають в души єго жадного слїду, хиба часом неожидане розчароване. У відділї поезий слїдка мала участь австрийских Русинів, а й українські поети не дуже так розсипали ся поезиями (колись они більше писали). Кілька поезий В. Масляка, Т. Галїпа, Богдана Лепкого, Уляни Кравченко — от і все, чим причинили ся австрийскі Русини до збогаченя руской поезиї; а др. В. Щурат сим разом подав майже самі переклади чужих поетів. За те в сїм рочнику стрічаємо знов цїлий ряд поетичних творів Руданьского. Именно д. А. Кримский спорудив дальше видане „нових поетичних творів Степана Руданьского“, котрі опісля вийшли окремою відбиткою. Деякі з тих поезий були вже знані ширшій публицї, однак здоровий гумор, який пробиває ся з них, забезпечує їм інтерес читаючої публики на все. Милу несподіванку завдячуємо д. Михайлови Комарови, котрий прислав редакциї „Зорі“ 14 ще нїгде не друкованих пєс нашого письменника з 40-их років Гулака-Артемовского. Сї пєси придбав був одеский купець А. Білий для свого збірника, але они по єго смерти остали не з'ужиткувані. Писані они одні ще в 40-их, иньші знов під конець 50-их років. Та про них треба сказати, що они геть далеко стоять поза байкою „Пан та собака“. Поет вже не був той, що поперед, а слїдно всюди лише пересадний российский патріотизм, а далї упадок духа до того, що поет взяв ся навіть за величанє горівки як утїхи в житю. (Гл. „Ой час нам, Грицьку, пошанувать ся!“ ч. 21 „Зорі“.) Форма і мова тих поезий гарна, а зміст стає доказом, що некористні відносини на Українї, серед яких жив Гулак-Артемовский, змогли єго талан знївечити...

З більших творів віршованих згадаємо переклад Шіллера драми „Мария Стуарт“ Борисом Грінченком (вийшла окремою відбиткою), далї 5-актову драму Карпенка-Карого „Сербин“ та перерібки піснї про похід князя Ігора Руданьским і Панасом Мирним. Сї переклади і перерібки, як для історика лїтератури можуть бути дуже цїкаві, так знов для ширшої читаючої публики були на мою думку за скучні і не надавали ся дуже для „Зорі“. Хоч і то правда, що не видруковавши їх в „Зорі“, не було би де їх по-

Україну не говорили і не писали, то се дуже сумний обяв, не гідний не лиш доброго сина України, а й взагалї чесного чоловіка!

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 21-го січня 1897.

Конкурс. При низшій ґімназиї в Чернівцях вільна до обсади зі шкільним роком 1898/9 посада учителя клясичноі фільольоґії з німецкою і рускою викладовою мовою. Старaючі ся о те місце, котре буде управняти до систематичноі платнї, мають внести достаточно підперті подания приписаною дорогою службовою до 28-го лютого 1897 до буковиньскоі краєвоі ради шкільноі в Чернівцях.

Справа шкільництва в Чернівцях війшла в нове русло. Видїл краєвий повідомив раду громадску, що краєве правительство звернуло ся до него, щоби випрацював і предложив краєвому соймови уставу, після якоі громада черновецка мала би оплачувати якусь суму на цїли шкільництва. Видїл краєвий завзиває раду громадску видати в тїй справі свою опінїю. Чернівцї були до тепер вільні від такоі оплати, однак правительство каже, що громада не сповняє належито перенятого на себе обовязку опіки над школами, а те, що робить для них, не відповідає зовсїм правдивим потребам черновецкого шкільництва.

Для вислужених підофіцирів отворило ся в окрузї Станїславівскоі дирекциі желїзниць 56 місць. Дотичні подання можна вносити до 20. лютого до дирекциі державних желїзниць в Станїславові.

Угорскі Русини старають ся від кількох лїт о свою окрему греко-католицку парохію в Будапештї. В тїй цїли удали ся до ради міскоі в Пештї з прошенєм, щоби она обняла право патронату. Прімас Васарі підпер прошенє Русинів. З огляду, що на передмістю Єлисавети в Будапештї будують новий великий костел, то Русини роблять заходи, щоби їм відступлено на церкву старий костел, але найшли до него другого конкурента в Вірменах-католиках, котрі також раду міста о патронат просять.

Судейскі урядники мають тепер вигляди авансувати скорше. Після слів мінїстра Ґляйспаха має збільшити ся число судейских посад о 1290 місць. Найбільша часть припаде на сему і осьму ранґу, бо 700 місць призначених на нових радників краєвих а 200 до 280 на секретарів. Але сей аванс віддїлає і на низші ранґи, бо се знана річ, що богато радників чекає тілько підвисшення платнї, щоби відтак перейти на пенсию. Про помноженє адютів ми вже доносили, мусимо тілько справити ошибку, яка там вкрала ся, що від тепер буде лиш 10% безплатних місць, а решта всї платні.

Сказали на розум. Зверхність одноі швабскоі громади з над ріки Мену видала таке оповіщене: „До вітцїв родин! Наука шкільна зачинає ся дня 15-го жовтня с. р. З тоі причини рада громадска упоминає родичів, щоби посилали дїтий зараз від першого дня до школи і велїли їм ходити до неі без перерви. Лише початок тяжкий, відтак іде вже всьо само з себе. Досить вже баранів між вами і в околици і цїлком не випадає число їх множити. Отже запамятайте собі раз на все, коли не будуть пильно ходити до школи, не будуть могли нїчим иньшим бути, як лиш ослами. Здаєть ся, що досить ясно говоримо. За раду громадску Н. Н.

Евзебій Мандичевский, знаний в Німеччинї музик і композитор, іменований за заслуги, які положив при видавництві німецких клясичних композиторів, почетним доктором фільозофічного факультету на липскім унїверситетї.

Нове сьвітло винайшов Едісон. Ся лямпа не ріжнить ся зверха від звичайноі грушки Крокеса. Зачинає сьвітити, як замкнути єі, білим і чистим сьвітлом але не сильним, бо лише в силї 3 — 4 сьвічок. Грушка є з 5 цалів довга а 2 цалї має проміру і зладжена ось-як: До середини вкладає ся невелику скількість кришталів незнаноі субстанциі і заклепить ся грушку. Єі огрівають так сильно, що кришталі в серединї топлять ся. Тогди крутять грушку в той спосіб, що плин поливає стїни з середини і тота поволока видає з себе сьвітло. Якого материялу ужив Едісон, сего не виявив, але се має бути таний і звичайний в природї материял. Зужите сили сьвітла дуже мале.

Дворець желїзничий в Чернівцях намагають ся перебудувати, бо теперішний не догідний для міста тим, що лежить в долинї і тому тяжкий до него доїзд. Новий дворець мав би станути або в розширенїй стациі Фолькс́ґартен, або близше при улици семигородскій на ґрунтах т. з. Столярчука.

Жінка делеґатом до львівскоі Ради шкільноі. Дня 16. с. м. вибрано на делеґата учителів до Ради шкільноі учительку Винк. Льоншамп 90 голосами проти 88, котрі упали на Щасн. Парасєвича, управителя школи народноі імени Чацкого. Се перший случай в Австриі, що жінку вибрано делеґатом, тому ходять слухи, що Рада шкільна не затвердить сего вибору. На всякий случай треба з признанєм піднести солїдарність учительок львівских, з якою держали ся при сїм виборі.

Білє з паперу. Японьска інфантерия носить паперове білє. Папір не є твердий і міцнїйший, як наш, бо можна в нїм навіть робити дїрки на ґудзики і они не друть ся Поодинокі куснї паперу або зліплюють, або шиють на машинї. Береги обшиті лняним шнурком, а убранє має порцелянові ґузики. Цїлий убір відзначає ся чистостию і дешевостию і жовняри носять его радо, тілько не довго, бо не можна прати.

Ремесла коронованих осіб. Від давних часів короновані голови люблять занимати ся ремеслами. І в наших часах не вигасла тота охота. Цїсар Вільгельм любить дуже зецерство і знає дуже зручно складати друкарскі букви. Цїсар Фридрих був знаменитим інтролїґатором. Шведский король Оскар II рубає дрова незгірше Ґлядстона. Королева Вікторія любить ткатцтво. Князь Уельский научив ся від дитиньства шити чоботи. Князь Фридрих Леопольд працював довший час в слюсарскім варстатї, урядженім для него в его палатї. Король Гумберт є також великим опікуном і знатоком шевства і сам уміє шити черевики. Португальска королева удержує в своїй палатї цїлу робітню і для цїлого двора достарчає виробів дамскоі конфекциі.

Американьскі яблока на европейских торгах. Минувшого року появили ся перший раз на віденьскім торзї американьскі яблока. Всї їх купували, бо були і добрі і дешеві. Сего року американьскі яблока, по нечуванім урожаю засипали цїлу Европу. В липни 1896 р. настав в американьских пристанях такий рух в вивозї яблок, як ще нї одного року. І так коли минувшими роками вивожено з Америки до Европи по 370 тисячів бочок яблок, то сего року то число піднесло ся до одного мілїона 700 тисячів бочок. Вивіз іде головно до Анґліі, хоч і Німеччина та инші краї богато спроваджують того товару. Мимо того всього Американцї не роблять великих інтересів на продажи яблок, бо на торгах тілько того товару, що цїна дуже низько упала. Американьский фермер за бочку добрих яблок може дістати 125 центів (2 зр. 70 кр.), а відчисливши від того 30 центів на бочку і перевіз лишить ся єму ледве 95 центів. Середний дохід того лїта виносив за бочку лише 70 до 75 центів, а навіть упадав часом і до 45 центів (80 кр.). Помимо того европейскі садівники сильно занепокоіли ся американьскою конкуренциєю і побоюють ся, що американьскі яблока опанують цїлковито крім Анґліі ще й Німеччину та Австрию тим більше. що Франция, суперниця Америки в торговли яблоками, не додержала їй кроку в сїм роцї, а навіть сама спроваджує яблока зза моря. По склепах роблять вже конкуренцию тирольскі яблока нашим садівникам на Буковинї, а може ще прийде ся нам їсти і американьскі яблока, коли садівництво не буде відповідно плекати ся.

Фільварок „Загорби“ випускає буковиньский релїґійний фонд у винаєм і оголошує лїци-

---

містити, хиба в окремій книжцї — а на виданє єі знов гроший нема. Одним словом круто...

Думаємо, що не робимо великоі кривди решті тих письменників, котрі в „Зорі“ за минувший рік містили своі поезиі, коли не беремо ся за докладнїйшу розбірку тих поезий. Они вправдї складно нераз осьпівують деякі чутя, але їх надто мало, аби можна на підставі їх дещо більше сказати. Та й взагалї можна замітити, що чомусь наші соловіі не дуже то часто сьпівають тепер віршами, а вже беруть ся і до „поезий в прозї...“ от як Сильвестер Яричевский. Мабуть настали тяжкі часи для наших поетів.

На тім ми лишаємо поезиі на боцї і звертаємо ся до б е л є т р и с т и ч н о ї части „Зорі“ за минувший рік. Тут стоїть річ уже далеко лїпше і можна лише бажати, щоб справа у всїм ішла так само. Але і тут не можна не добачити малоі участи галицких письменників, через що й годї не поставити питаня, в чім шукати причини. Можливі два випадки: або письменники з австрийскоі Руси не пишуть нїчого доброго або „Зоря“ не дає їм вдоволеня. Коли однак зважимо, що і „Буковина“ і „Дѣло“ змогли подати своїм читателям досить белєтристики зпід пера галицких письменників, то вийде, що сї письменники чомусь не засипають своїми творами одинокоі лїтературноі ґазети, а звертають ся з ними до полїтичних дневників, хоч тут загибають ті твори у бібулї ґазетній серед полїтичного хаосу незамічені або мало замічені. Нам здає ся, що для видержаня конкуренциі з дневниками редакция „Зорі“ на будуче мусить доконче розважити сей факт. Вправдї виписує „Зоря“ конкурси на белєтристичні твори, але видко се не вистарчає, остатний конкурс зовсїм не дописав; а треба би конче щось придумати, аби заохотити галицких письменників до поміщуваня своїх оповідань в „Зорі.“

Чимало причинили ся до нашого користного осуду сеі частини „Зорі“ два оповіданя, преміовані на конкурсї „Зорі“ з 1895 р., се-б то Грінченка „Хатка в балцї“ і Коцюбиньского „Для загального добра.“ Відтак Нечуя-Левіцкого „Не той став“, Петрушевича „Градобур,“ В. Масляка „Аристократи“, О. Кобилянськоі нарис „У сьв. Івана,“ Мирона Кордуби „Бобо“, Д. К. „Даремна надія“ і т. д.

Грінченко взяв тему до свого оповідная „Х а т к а в б а л ц ї“ з житя селян лївобережноі України. В Малім Хуторі далеко від села живуть богатир Корній і сирота-паробок Демко. Корній хоче і майно Демка загарбати, але єму се в дорозї права не удає ся. Тому він ворогує на Демка, а коли ще пересьвідчив ся особисто, що его дочка Марта кохає сего паробка, бажає ся єму знищити свого противника одним замахом. Він довідує ся, що Демко має їхати до міста на ярмарок, тож пробив у греблї дїру, аби вода в ночи залила і зірвала его хату. Але Демко не поїхав до міста, лише сидить у купі з Мартою у своїй хатчинї. Коли вода заливає хату, они ратують ся на колодї. Міжтим всї, отже і Корній думають, що Демко втопив ся, а Корнієва слуга ще оповіщує, що у Демка була Марта. Корній уважає себе убійником Демка і власноі дочки Марти, терпить страшні муки, аж нараз являють ся они здорові і Корній згаджає ся на їх подруже. — Отсе коротенький зміст сего оповіданя. В нїм змалював автор дуже удачно борбу між дукою-хуторянином а убогим халупником, борбу між грубим самолюбством а силою молодоі любови, в котрій то борбі вкінци побіджає любов, а то не лише задля случайного нещастя (мнимого втопленя Демка і Марти), але також задля того глубокого перевороту, який наступає в души героя оповіданя, Корнія, коли він бачить погані наслїдки свого злочину. Тема оброблена автором дуже щасливо, а малі рамцї, які він до того ужив, ще підносять вартість оповіданя, бо тим більше виступає майстерска композиция. Неясно нам лише, чому Корній не може Демка усунути по всякій формі, коли сей єму завинив гроші, і посуває ся аж до злочину. А по друге не знаємо, чи відповідає се моральним понятям селяньского люду, щоб дївчина сама ішла до коханого паробка, сироти, і ще до того в ночи. Мабуть сего не виправдає навіть горяча любов Марти до Демка.

(Дальше буде.)

тацию в урядовій часописи. Оферти можна вносити до 15-го лютого. Коби то наші рільники мали на тілько промислу, щоби лучили ся в спілки і самі винаймали більші обшари землі, то не були би тогди слугами чужих спекулянтів та не йшли на чужий лан жати за сніп, а працювали би на своїм. Услівя оферт подає оголошенє. Вадіум виносить 1.500 зр.

Молода пара. В Америці оженив ся Віліям Секстон, в віці 103 літ з роду, з вдовою Крафт, котра пережила повних 101 літ. Обоє знали ся з молодих літ і обоє повдовіли майже рівночасно перед трема місяцями.

Помер Юрій Омельский, учитель в Васловівцях в 54 році житя, а в 32 учительскої служби, по довгій тяжкій недузї дня 19-го сїчня 1897. Похорони відбули ся в четвер 21-го сїчня перед полуднем. Вічная ему память!

Від нового року ми висилаємо *Буковину* на деякі нові адреси на показ. Будемо висилати так до 15-го нумеру і ждати, чи дотичні адресати до того часу замовлять ґазету. Тому просимо вже тепер, хто з нових читателїв має намір передплачувати *Буковину*, нехай пришле зараз передплату (на місяць 85 кр.), або що найменче повідомить нас карткою, аби ему дальше висилати. Повідомленє таке нам доконче потрібнє, аби ми знали, кілько примірників ґазети друкувати і дармо не тратили ся. Просимо дуже о відповідь і ждемо на неї!

Телеґрами „Буковини“.

З дня 21-го сїчня 1897 року.

Відень. Цїсар відкрив виставу Шуберта патріотичною промовою, принятою через численну публику з одушевленем.

Відень. Буковиньский сойм склику є цїсарский патент на 26. сїчня.

Відень. Всї сойми, кромі моравского, триестеньского і нижно-австрийского скликані на 26. сїчня.

Відень. Рада державна приняла при поіменнім голосованю предложенє комісиї буджетової на знесенє ґазетного стемпля 149 голосами против 47. Після того мали би стати вільними від стемпля часописи, що виходять меньше, як три рази на тиждень, вже від 1-го марця с. р. а всї иньші від 1-го сїчня 1898 р. Мінїстер фінансів др. Біліньский заявив, що хотяй правительство годить ся в засадї на знесенє стемпля, не може однак скорше перевести его, доки не найде ся жерело, щоби покрило убуток, який скарб понесе через знесенє стемпля. — Рада державна приняла відтак предложенє комісиї прасової взглядом свобідної кольпортажі разом з додатком Яворского, щоби правительство предложило закон, що обиди прасові взяв би зпід компетенциї присяжних судів, а назначив на них острійші кари.

---

6)

СЕСТРА ЮЛЇЯ.

Списала

Анна Сторожінна.

(Дальше).

Ох, як я по тій науцї молила ся до Ісуса Христа! І ще була одна наука, вже перед самим св. причастієм, аби люди, що гнївали ся одні на других, прощали собі. Люди так на тій науцї розплакали ся, як дїти. Одні другим падали до ніг, і руки і номи цїлували, аби прощати собі. А до мене прийшла мати і брат Федорового Михалка. „Прощай нам, просять, за свою сестру.“ Менї жаль стало і я розплакала ся. Але гадаю, як би Оленочка жила, тоби прощала всїм від серця. От і кажу „Оленочка в небі; то я за неї і за себе прощаю.“ Они хотїли до ніг менї падати, та я їм боронила того. Нехай Господь прощає всїм людям і менї грішній.

Я приймила св. причастіє. Так менї солодко і мило зробило ся на души, як ще нїколи в житю. От Ісус Христос прийшов до мене. Пійшла я в кутик під паркан, бо служба божа була на дворі; так менї щиро йшла молитва до Ісуса Христа, як я ще не памятаю. Ісусе добрий, дай менї грішній, аби я тебе так все любила, як по тім св. причастию!

Мали по службі божій закопувати на памятку хрест. Але місионарі розпустили нарід на годину, щоби спочив, а по годинї аж мали ставити хрест. Люди, дехто пішов до дому, а я хотїла лишити ся з дївчатами коло церкви. Они вбирали вінками хрест. Постояла я коло них трохи, а дальше стало менї маркотно, що не буде на хрестї мого вінка. „Та ще є трохи часу,“ гадаю. Ї я скочила до дому, нарвала квіток, нарвала барвінку, виймила зі скрині всї мої нові стяжки, що їх на великдень купила, взяла і всї ленточки моєї сестрички Олени, і побігла назад під церков. Нехай хоч щось буде і Оленочки і мого на божім дереві. Я була би і все з себе дала на сьв. хрест і коралї і дукачї, та отець духовний, що були коло хреста, казали, що то не можна. Але вінок помогли менї дївчата ще сплести і прибити. Стяжки Оленочки причепила я в горі сьв. хреста, а свої на обох раменах.

Вже прийшли були і отцї духовні, а ми ще кінчили убирати. А народу на конець місиї зібрало ся, що й нїхто би не перерахував. Отцї духовні всї були вбрані як при престолї, стали коло хреста. А той що в серединї, — казали, що то отець декан, — засьпівав „С нами Бог разумійте язици“ — так як на всеноще на Рiздво. А люди всї як то само засьпівали, то здавало ся, що таки Господь Бог є межи людьми. А ті, що були коло хреста, як тілько отцї засьпівали „С нами Бог,“ всї як учепили ся до хреста, так відразу і піднесли его аж понад голови! Ой, як то виглядало красно! Ї хто тілько міг, то хоч пальцем хотїв доторкнути ся божого дерева. Але дївчатам і жінкам не можна було пхати ся, бо ще були би позадушали ся. Самі чоловіки несли хрест. Три рази обнесли наоколо церкви, а нарід плакав, бо така то була красна процесия з тим хрестом. Потому довго ставили его в яму, бо був дуже високий і бояли ся щоби не впав. Потому посьвятили, а в кінци вийшов старший отець місионар на остатну науку. А того вже не розпишу, як він говорив. Така то була наука велика. „Заховайте, казали до людий, всї ті науки, що ми вам оповідали.“ А як вже зачали всїм дякувати, що були на місиї, то люди підіймили такий плач, як би хто вмер. — Ще потому наші отець парох вийшли знов дякувати отцям місионарам за науки і сказали людям, що треба отцїв місионарів відпровадити з процесиями. І так всї як були, і старі і дїти йшли з плачем відпроваджувати отцїв духовних. Аж до того місця за селом дійшли ми, де перший раз надїхали були отцї. І тут ще раз отець старший покропили нас сьвяченою водою, потому до всїх сказали: Слава Ісусу Христу! Бувайте здорові!“ — а всї люди, з плачем, як по рідному татови сказали: „Будьте здорові.“ І отцї місионарі сїли на фіру і відїхали. Але люди не хотїли вертати в село, доки фіра зїхала за гору так, що её не було видно. Тогди вернула ся процесия до села.

* * *

Пристанки, 30-го жовтня.

І так скінчила ся місия. Всї вертали ся сумні, що вже таких наук не будуть чули. А я йшла нї смутна, нї весела, бо я знала, що ще на завтра отець старший приїде до нас на науку. Они поїхали на друге село. Там мали переночувати у тамтого отця пароха, а на другий день два отцї мали поїхати дальше, а отець старший ще мали повернути до нас на празник Покрови. Я собі за те розгадувала по дорозї, а незнала я бідненька, що наші отець парох мали з процесиєю зараз йти та ховати мого Василечка. Я була щось дуже примучена, а мама ще й кажуть: „Їдїм вже Юзю, до дому.“ Кажу я: „ще поступлю помолити ся за душу Василя.“ А мама кажуть: „Вже нинї не йди. Підемо завтра всї разом на погріб — буде по службі божій.“ І я послухала.

Ще й голова мене розболїла, а ту тисне ся до неї одна гадка за другою. І що чула на місиї і що менї Василь говорив, і знов нагадала ся менї сповідь, дальше Божа мати і як тепер Василева душа виглядає, то знов сьв. хрест і процесия, і що я завтра скажу отцю місионареви. А все то одно на перед другого тиснуло ся до голови. Аж десь по опівночи заснула. І в тім, видно дїло, Божа воля була, бо я встала знов, аж до церкви дзвонили. Встидала ся я сама себе, щом така лїнива вже другий день, але чула що я здоровша і якась весела. „Вже отець місионар певно в церкві,“ погадала я зараз. „Треба йти скорше, бо потім не дотисну ся.“ — До Василя не було часу йти; гадаю, вже аж на погріб піду. А то в тім всїм, казали потому отець місионар, воля Божа була, бо якби я була раньше встала, була би пішла до Василевої хати, була би довідала ся на мій тяжкий смуток, що его вже бідненького ще вчера поховали, булаби полетїла на цминтар, плакала би, та й так булаби забула на все, що зі мною Господь Бог зробив на місиї. А так я за нїчо не журила ся, пішла борзо до церкви. І не завела ся, бо отця місионара вже обступили люди так тїсно, що перетиснути ся анї суди Боже! Они вже від рана сповідали. —

Стала я собі коло проповідальницї, гадаю, они будуть йти на науку, то побачать мене. І я вгадала. Зачала ся Служба божа, а по Євангелию отець місионар встали від сповіди і йдуть на проповідальницю, а я підойшла тихенько, та й поцїлувала їх в руку. А они мене пізнали. „Добре, добре, кажуть, дитинко, щось прийшла.“

(Дальше буде).

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбирателїв, гостий і публику, що я перебрав істнуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ҐАІНА

склад корінних товарів, вин і делїкатесів

(заснований 1812 р.),

а окрім того

АҐЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ҐАІНА.

При сїй нагодї складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попереднїй фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостий **добірними товарами найлїпшого сорта, низькими цїнами і уважною услугою.**

Прошу о часті замовленя і пишусь

з поважанем

Стефан Ґаіна.

ВАЖНЕ

для кождого, головно для всїх П. Т. урядів, торговельників і ремісників, бібліотек, студентів приватних людий є повідомлене, що істнуюче тут уже від богатьох лїт, на краєвій виставі в Чернівцях *1886* р. визначене почестним признанем

ЗАВЕДЕНЄ ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ

Кароля Кобжиньского і Еміля Канюка

тепер через набутє найновійших машин, письм і иньших знарядів значно побільшило ся і тому свій льокаль перенесло на *улицю ратушеву ч. 12,* другий вхід також від *улицї лелїєвої ч. 11.*

Заразом приступив довголїтний фаховець, пан Еміль Канюк яко спільник сего переплетничого заведеня і тепер оно зможе під новою фірмою

—о Кароль Кобжиньский і Еміль Канюк о—

з вправленим персоналом всї фахові роботи, як оправленє книжок, роботи ґалянтерийні, друк на стяжки до вінців, окрасу до гафтовань, ручних робіт і т. д. для П. Т. урядів, шкіл, бібліотек і приватних людий по найнизших цїнах як найлїпше і як найскорше доставляти.

Просимо о ласкаві замовленя

з поважанем

8—10 **Кобжиньский і Канюк.**

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають „**Днїстрови**“ можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми.**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **всїх можливих** комбінаций **в товаристві взаїмних обезпечень в Кракові,** котре дає як найкористнїйші услівя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, принимає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґаранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тільки властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

aus Richters Apotheke in Prag.



Beim Einkauf dieser anerkannt vorzüglichen, schmerzstillenden Einreibung, die in allen Apotheken vorrätig ist, sehe man stets nach der Marke: „Anker“.

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклеєної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!



Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетним дипльомом ц. к. мінїстерства торговлї.

Краєве товариство ткацке

„PRZĄDKA“

(ПРЯХА)

в Короснї

поручає Пов. П. Т. Публицї свого виробу чисто льняні звістні з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСКІ

від найгрубших до найтоньших веб і **білє столове** о взорі кістковім і адамашковім; також доставляє материялів на комплетні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮБНІ.

Замовленя просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеґраф і стация зелїзнича в місци).

Прібки і цїнники на жадане оплатно і відворотною почтою. (15—52)

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$\underline{6^{57}}$	$\underline{10^{28}}$	$\underline{5^{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$\underline{10^{00}}$	$\underline{5^{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$\underline{9^{50}}$

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$\underline{10^{29}}$	$\underline{5^{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$\underline{7^{17}}$	$\underline{10^{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

